

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 127/2023-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou AKSK, s. r. o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, IČO 36 859 711, v menej ktorej koná advokát JUDr. Martin Dolník, proti prípisu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VI/2 Gd 242/22/1000-11 z 12. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 19. decembra 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prípisom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. VI/2 Gd 242/22/1000-11 z 12. októbra 2022 (ďalej len „napadnutý prípis generálnej prokuratúry“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia ako spoluvlastníci pozemku par. č. [REDACTED] a chaty súp. č. [REDACTED] nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDACTED], v okrese Žilina sú chatármi v chatovej osade [REDACTED] ležiacej v [REDACTED]. Žilinský samosprávny kraj ako navrhovateľ 16. októbra 2018 požiadal Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „okresný úrad“) o posúdenie vplyvu na životné prostredie cyklistickej diaľnice v celkovej dĺžke 16,5 km nazvanej [REDACTED].

[REDACTED] (cyklodopravná trasa)“ (ďalej len „cyklodiaľnica“) podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Cyklodiaľnica má viesť priamo cez chatovú osadu a má byť postavená na pozemkoch susediacich s pozemkom vo vlastníctve sťažovateľov. Okresný úrad 18. decembra 2019 vydal záverečné stanovisko č. OU-ZA-OSZP2-2019/004276-33/Gr (ďalej len „záverečné stanovisko“), ktorým súhlasil s realizáciou cyklodiaľnice.

2.1. Sťažovatelia podaním z 20. mája 2022 podali podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podnet na podanie protestu prokurátora proti záverečnému stanovisku, ktorý Krajská prokuratúra v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) vybavila prípisom č. k. Kd 132/22/5500-10 z 29. júla 2022 (ďalej len „prípis krajskej prokuratúry“), ktorým vyrozumela sťažovateľov, že v predmetnej veci nezistila splnenie predpokladov na prijatie prokurátorského opatrenia, a preto podnet sťažovateľov ako nedôvodný odložila podľa § 36a ods. 3 zákona o prokuratúre.

2.2. Sťažovatelia následne opakovaným podnetom podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre požiadali generálnu prokuratúru o preskúmanie zákonnosti vybavenia ich podnetu z 20. mája 2022 prípisom krajskej prokuratúry, ktorý generálna prokuratúra vybavila napadnutým prípisom, ktorým vyrozumela sťažovateľov o zákonnosti odloženia ich podnetu a ich opakovaný podnet odložila.

2.3. Sťažovatelia 11. novembra 2022 podali generálnej prokuratúre ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre, ktorý do podania ústavnej sťažnosti nebol generálnou prokuratúrou vybavený.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti v podstatnom namietajú, že krajská prokuratúra a následne aj generálna prokuratúra dospeli k arbitrárnemu právnomu záveru, že pri výkone svojej pôsobnosti pri tzv. netrestnom dozore nie je prokurátor oprávnený posudzovať odborné otázky, ale iba otázky právne. Podľa názoru krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry by preskúmanie zákonnosti záverečného stanoviska vyžadovalo posúdenie výhradne odborných – mimoprávných otázok, na ktorých preskúmanie nedisponuje prokuratúra odbornými znalosťami, a preto nepodliehajú tieto otázky netrestnému dozoru prokuratúry. Uvedený záver, v dôsledku ktorého sa krajská prokuratúra a ani generálna prokuratúra nezaoberali zákonnosťou záverečného stanoviska okresného úradu, je podľa názoru sťažovateľov arbitrárny.

3.1. V súvislosti s podaním ďalšieho opakovaného podnetu sťažovatelia poukázali na to, že na jeho vybavenie neexistuje právny nárok, keďže v zmysle § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre sa tento vybavuje iba vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti alebo ak tak rozhodne nadriadený prokurátor.

4. Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich označených práv napadnutým prípisom generálnej prokuratúry, napadnutý prípis generálnej prokuratúry zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal sťažovateľom náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv napadnutým prípisom generálnej prokuratúry. Podľa názoru sťažovateľov k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že generálna prokuratúra napadnutým prípisom arbitrárne nevyhovela opakovanému podnetu sťažovateľov, ktorým sa domáhali preskúmania zákonnosti vybavenia ich podnetu z 20. mája 2022 prípisom krajskej prokuratúry.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd na úvod poukazuje na § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, ktoré upravujú spôsob vybavovania podnetov príslušnými orgánmi prokuratúry.

9.1. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

9.2. Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti.

9.3. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor.

9.4. Podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet sa vybavuje iba vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti alebo ak tak rozhodne nadriadený prokurátor. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a každý ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

9.5. Podľa § 36a ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného

všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie žaloby na súd, návrhu na začatie konania alebo opravného prostriedku, či je dôvod na vstup do už začatého konania pred súdom alebo na vykonanie iných opatrení, na ktoré je podľa zákona oprávnený generálny prokurátor alebo prokurátor. Prokurátor pri vybavovaní podnetu prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

9.6. Podľa § 36a ods. 2 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov alebo opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený generálny prokurátor alebo prokurátor.

9.7. Podľa § 6 ods. 1 písm. a) a b) zákona o prokuratúre nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, resp. vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

10. Podľa judikatúry ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre, ako aj opakovaný podnet podľa § 36 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľom účinnú ochranu ich práv a právom chránených záujmov. Podnet, ako aj opakovaný podnet zakladajú povinnosť príslušného prokurátora, resp. nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia podali ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre, ktorý však nepovažujú za účinný prostriedok nápravy.

12. Ústavný súd už aj v minulosti opakovane konštatoval, že vynechanie opakovaného podnetu a ďalšieho opakovaného podnetu ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním ústavnej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (obdobne I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, III. ÚS 854/2016).

13. Keďže sťažovatelia podali ďalší opakovaný podnet, uvedený právny prostriedok im ešte umožňuje dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc nadriadeného prokurátora záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci, ak by na základe ďalšieho opakovaného podnetu sťažovateľov dospel k záveru, že napadnuté príписы označených orgánov prokuratúry boli v rozpore so zákonom.

14. Ustanovenie § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre bráni podaniu ďalšieho opakovaného podnetu iba v prípade neuvedenia nových skutočností. Avšak podľa názoru ústavného súdu práve skutočnosti, ako sú prednesené v ústavnej sťažnosti, by mali byť tými „novými skutočnosťami“, ako ich má na mysli zákon o prokuratúre (m. m. III. ÚS 854/2016). Inými slovami, spôsob vybavenia opakovaného podnetu generálnou prokuratúrou ešte sťažovatelia pred orgánmi prokuratúry nenapádali, ale sa obrátili priamo na ústavný súd. Išlo by pritom vo svojej podstate o podnet

na preskúmanie správnosti postupu generálnej prokuratúry, ktorý ešte predmetom prieskumu zákonnosti nemohol byť. Taktiež podľa tohto odseku sa ďalší opakovaný podnet vybavuje aj vtedy, ak tak rozhodne nadriadený prokurátor.

15. V zmysle už uvedeného možno uzavrieť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľom účinný právny prostriedok ochrany ich základných práv a slobôd, ktorý sťažovatelia aj využili (t. j. podali ďalší opakovaný podnet). Inak povedané, v tejto chvíli sa ústavná sťažnosť javí byť predčasne podaná, keďže na základe sťažovateľmi podaného ďalšieho opakovaného podnetu je generálna prokuratúra oprávnená poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľov (m. m. III. ÚS 854/2016).

16. Prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány – generálna prokuratúra a ústavný súd (m. m. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011, III. ÚS 854/2016). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobovateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio temporis* odmietol ústavnú sťažnosť ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu